

produkálni, talán félt a szobor szeme elé kerülni. (A jellemtelen, gyáva ember mindig hátulról támad.)

A negyedik nap reggelén végre sikerült eljutnom a Házsongárdi temetőbe is, ahol nemzeti múltunk nagyjai előtt tisztelegve eszembe jutott *Eszterházy János* szép mondása: "Csak az a nemzet érdemes jobb sorsra és örök életre, amelynek mindig szeme előtt lebeg azok példát adó munkássága."

Kiegészíti ezt a gondolatot *Ipolyi Arnold*: "Azon nemzet, mely emlékeit veszni hagyja, azzal saját síremlékét készíti."

Vonatkozik ez mind a magyar, mind a magyarörmény múltra és emlékekre. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület társszervezeteivel együtt próbálja menteni a még menthetőket.

A magam nevében köszönöm eddigi tevékenységüket, köszönöm a sok értékes előadást és élményt, amellyel ismereteimet gyarapították, személyiségemet gazdagították.

Csikszentgyörgyi-Ficzus Margit

Budapest 2001. szept. 24.

Október hősei

baraczházi **CAPDEBO GÉZA - honvédhuszár főhadnagy**

* 1830. aug. 9., Baracháza, - + 1916. okt. 9., Magyarbánhegyes. 1850. jan. 14. besorozzák az újjáalakuló cs. 2. huszárezredhez. 1890-ben huszárezredesként nyugalmazzák. Gudenus: 38. - Bona: H/243.

gáttájai **GOROVE ANTAL - honvéd őrnagy, zászlóalj parancsnok**

* 1822. okt. 30. Kisgyán (Bihar m.), - + 1881. nov. 27. Budapest. Közlegényként besorozzák a cs. hadseregbe. 1870-től a katonai feltörvényszék elnöke, 1871-től alezredes. 1877-ben nyugalmazzák.

Gudenus: 130. - Bona: T/241; -Ö-H.

eleméri és ittebei **KISS ERNŐ - honvéd altábornagy**

* 1799. júl. 13. Temesvár, - + 1849. okt. 6. Arad. 1848. dec. 22-től altábornagy, Magyarország főhadparancsnoka (az Országos Főhadparancsnokság parancsnoka). A világosi kapitulációig több ízben ideiglenes hadügyminiszter, márc. 9-én 2. osztályú érdemjellel tüntetik ki. ARADI VÉRTANÚ.

Gudenus: 217. - Bona: T/369; - Ö-H.

rétháti **KÖVÉR VINCE - szolgabíró**

* 1821. júl. 19.; - + 1848. okt. 22. Kisfalud. Meggyilkolták a felkelő románok a kisfaludi határban. Gudenus: 255.

szkárosi **LÁZÁR VILMOS - honvéd ezredes**

* 1815. Nagybecskerek, (Torontál m.), - + 1849. okt. 6. Arad. Június közepétől hadosztályparancsnok, VII. 30-tól a 9. hadtest parancsnoka. ARADI VÉRTANÚ.

Gudenus: 283. - Bona: T/428; - Ö-H.

erzsébetvárosi **LUKÁCS SIMON**

* 1791. Erzsébetváros, - + 1848. okt. 24. Preszaka, Béla fia kivételével a fellázadt románok egész családjával együtt meggyilkolták.

Gudenus: 293.

terpesti **MARKOVITS VINCE - honvéd százados**

* 1826. aug. 9. Nagyvárad (Dombegyháza?) - + 1902. okt. 12. Budapest. Aradon halálra, majd négy év várfogságra ítélik. 1851-ben kegyelmet kap.
Gudenus: 320. - Bona: K/391.

Kiállítás megnyitó a II. kerületben

Október 3-án, hétfőn a II. kerületi Horvát utcában "*Az 1848-49-es szabadságharc magyarörmény hősei*" címen nyílt kiállítás.

A megnyitó ünnepségen először *Fancsali Bence* klarinéton játszott. Mögötte egyik oldalt a lebontott aradi szoborcsoport képe, másik oldalt az EÖGYKE emlékünnepekről már jól ismert kopjafája. Középen pedig az aradi vértanúkat ábrázoló domborművek, *Domonkos Béla* szobrászművész sorozata. A kiállítás ezen kívül számos tablóval, képpel, szépen elrendezve és áttekinthetően mutatja be az 1848-49-es szabadságharc eseményeit, örménymagyar résztvevőit, hőseit.

A szép, zenés bevezető után *dr. Issekutz Sarolta*, a II. Kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat, valamint a Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulása elnöke nyitotta meg a kiállítást.

"Nekünk, magyarörményeknek, akik - jövőre lesz 330 éve - hogy betelepültünk magyar földre, és magyarrá váltunk, nagyon fontos ünnep 1849 október 6. Emlékezünk őseinkre, többünk családjának tagjaira, hiszen büszkék lehetünk azokra, akik már a 19-ik század során magyarrá váltak, nemcsak szóban, hanem tettekben is." - mondta az elnök asszony, majd előadását így folytatta:

"Hiszem, hogy leszünk, mert annyira összekovácsolódott a 20. század végi, 21. század eleji magyarörménység, hogy nem fogja hagyni, hogy ősei örökségét az utókor ne ápolja, ne gondozza. Ebben, természetesen, mi is részesek leszünk."

Szeretettel köszöntötte *Domonkos Béla* szobrászművészt, aki az aradi vértanú, valamint *Czetz János* honvédtábornoknak domborművét a kiállítás rendelkezésére bocsátotta. *Bence B. György* II. kerületi polgármester a kiállítás megnyitójára meleg hangú méltató levelet küldött.

Várady Mária színművésznő *ifj. Ábrányi Kornél Október 6* című versét mondta el, amelyet a költő az aradi vértanú kivégzésének 34-ik évfordulójára írt, majd *Ady Endre Október 6* című verse következett. Később a művésznőtől hallhattuk még *Wass Albert : Emlékezés egy régi márciusra* című megrendítő versét is.

Ezután *Fogolyán Kristóf* előadásában következett fuvolán Bach d-moll scherzojának előadása, majd a témához illően *dr. Kedves Gyula* hadtörténész kiállítás megnyitója. A történész beszédében az 1848-49-es, magasrangú örménymagyar származású katonák, vezetők képeinek érdekes oldalát világította meg, azt, hogy milyenképpen befolyásolta, hogyan hatott tetteikre, viselkedésükre személyes életük, vagyoni helyzetük, hogy mit jelentett például az, ha egy főtiszt képes volt saját anyagi erejéből is hozzájárulni a hadsereg működéséhez.

Dr. Kedves történész készítette elő és szerkesztette a Budaörsi Örmény Kisebbségi Önkormányzat kiadásában idén megjelent kötetet *Czetz János: Emlékezéseim* címmel. Ezt *Fancsali János* mutatta be (a könyvet lapunk 2001. májusi számában ismertettük.).

Következett az aradi vértanú emlékének jelképes, immár hagyományos megtisztelése. A kiállító teremben álló kopjafát ezúttal *Sasi Nagy Istvánné* (*Czetz* leszármazott), *Bacsó Zoltán* (II. kerületi képviselő) és *dr. Issekutz Sarolta* koszorúzta meg, a kopjafa lábánál pedig ott